

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok a katolikusok törökveszélyének előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.) XIII. Leó papa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt., félévre 2 frt. 50 kr., negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr.
Előfizetheti a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felelős szerkesztő:
Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, kigyó-utca 9. szám.
Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

Parlamenti pártok.

I.

A közjogi ellenzék bukása.

Az ország látszólag csendes. A választási hadjárat, mely soha nem tapasztalt szenvedélyvel indult meg, véget ért.

A szentesi választás volt az utolsó és mint egy bomba úgy pattant szét ott a legmagyarabb városban a függetlenségi párt, mely a közjogi kérdéseket tartotta napirenden. A bomba szilánkjai messze csapódtak és megsebesültek tőle sokan, de sirba temetődik maga a függetlenségi párt is, a mely évtizedek óta az idealizmust akarta realizálni.

A kiegyezés alkalmával még igen sok volt a heves vértű fiatal ember, a ki rajongó lelkesedésében nem tudott meghajolni a változott idők rideg logikájá elé. Akkor még sokan éltek a szabadságharcz hősei közül, s nem lehet csodálni, ha ezek nehezen tudtak bekülni. Sokkal több lelkesedéssel, mint sem érett megfontolással alakították az időben meg a függetlenségi és 48-as pártot, és a most lefolyt választásokig minden parlamenti ciklus alatt ők szolgáltatták az ellenzék kétharmadát, jellelül annak, hogy a magyar nemzetben még eddig mindig mint elsőrangú szükséglet a közjogi kérdések domináltak. A folytonos szegényedést s az emelkedő adókat ezideig mindig Ausztriávali közös vámtérletünknek tudta be az ország ellen-

zéki népe s innen magyarázhat meg, hogy a nehéz gazdasági viszonyok között is rajongó lelkesedéssel csingyött a nemzeti önállóság eszméjén.

A kiegyezés óta azonban 29 év telt el. Nehéz, szomorú évek, a melyek egy életképes országot, egy vagyoniilag rendezett nemzetet, a koldus szegénységgel benitották meg. A parlament alakjai is megváltoztak e hosszú évek alatt. Miniszterek és képviselők kevés kivétellel mások ma, mint voltak az alkotmányos élet első évtizedében. Mindentel az önzés s a politikai jellemtelenség ferközt a parlamentbe, s ez nem hagyta érintetlenül a függetlenségi pártot sem. A régi idealisták, a lelkes hazafiak azóta egy-két ember kivételével sirba szállottak, s helyöket olyan emberek foglalták el, a kik maguk sem hittek a függetlenségi eszmébe s a közjogi ellenzékieskedést nem tekintették egyébbnek kenyérkeresetnél. Mindég gyakoribbabbak lettek az átpártolások a kormánypárthoz, a melylyel a menyire használtak egyéni érdekeiknek annyira ártottak a függetlenségi eszmének.

Es időközben mind nagyobbak lettek a terhek s a gazdasági válság koldusbotra juttatott ezreket, a kik azelőtt rendezett anyagi viszonyok között éltek. A nemzet nagy része nyugtalanul tekintett a kivezető ut után, s oly hullámokat vetett az elégtelenség, hogy az uralkodó párt, mely sokkal korrumpáltabb volt, semhogya elegendő bátorsággal bírt volna a bajok

orvoslását megkísérteni, szükségét érezte a nemzet figyelmét másfelé terelni.

Az új eszmék teltalálói s annak terjesztői vagy hallhatatlanok vagy svindlerok. Az a radikál-liberális eszme, a melyet a kormány az egyházpolitikai törvényekbe helyezett, hasonlatos azokhoz a cloriformos kendőkhöz, melyeket a modern banditák használnak áldozataik kifosztására. A mi kormányunknak is hasonlatos volt a célja, mert az új tévtanok terjesztése által nárkotizálni akarta az országot, hogy ez állapotában könnyebben kihasználhassa.

A mikor látták, hogy a szándékolt reformok, milyen nagy torrongást idéztek elő az országban; a midőn látták, hogy önző célokat szolgáló hatalmuk veszélyben van: akkor a függetlenségi párt radikális árnyalatával kötöttek fegyverbarátságot, melynek élén a 48-as eszmék apostolának fia Kossuth Ferenc állott. Hogy minő kölcsönös érdek hozta össze ezt a két pártot, még senki sem tudja. Annyi azonban tény, hogy a Kossuth-párt minden erejével támogatta a kormányt, a mely viszont anyagi kedvezményeket biztosított a radikálisoknak, mint péld. a fülöpszállási vasut.

Ez a szövetség tette lehetővé, hogy a kormány egész a választásokig fennálljon, de ez siettetett egyttal a függetlenségi párt fölbomlását is. Mert a nemzet legnagyobb részét az egyházpolitika törvények nyomán keletkezett néppárt felvilágosította az új törvények értékéről és ugyanakkor

Meghaltak, mert szerettek.

— A Fejérmegyei Napló eredeti tárczája. —

Írta: Kiss Mariska.

Régi, nagyon régi történet az, a mit én elbeszéltek, kevés ember él abból az időből, mikor az megtörtént s azok is már elfeledték talán.

Az öreg György bácsi engem nagyon szeretett, még abba a komor szobába is elvitt magával, a hová senkit se bocsátott be, a hol legtöbb idejét töltötte. Kíváncsiak is voltak az emberek, hogy vajon mit őriz ott az öreg és sokat kérdezték engem, de én nem tudtam nekik semmi különöst mondani, nem volt ott, a mit ők gondoltak, sem kincses láda, sem drága ékszerek.

Nagy tágas szoba volt, falai barnára befestve, minden butora egy sokfióku, tekete íróasztal, ugyanolyan színű karosszék, előtte és oldalt egy fekete bársony pamlag. A falakon buzogányos, pánczélos, nagybajszu férfiak s szelid arczu nők képei függtek, kikről a bácsi azt mondta, hogy azok őseinek képei, de én akkor még azt sem tudtam, mik azok az ősök, és nagyon féltem ezoktól a komor, mogorva képektől, még rájuk sem mertem nézni.

De volt ott a bácsi íróasztala felett két nagy olajfestmény, a melyeket úgy szerettem nézni, a melyekért olyan sokszor elmentem a bácsi szobájába. Gyakran órákig is elüldögéltem a bácsi lábainál számonyolva és néztem a képeket.

A bácsi észrevette ezt, s ettől fogva még inkább szeretett.

Egy forró augusztusi napon, mikor ismét ott ültem a fülhalmos szobában lábainál, a képekre függesztve szememet, gyöngöden lehajolt hozzám. Felrezenve merengéséből, meglepetten tekinték reá. „Min gondolkoztál kicsikém?“ kérdé tőlem és én őszintén bevallottam, hogy már régen azon gondolkodom, kik lehetnek ez az ifju, ez a leány; vajjon ezek is ősök voltak?

— Nem kis leányom ezek nem ősök, ezek az én gyermekeim voltak, a kik meghaltak már régen.

— Hát voltak a bácsinak gyermekei? — kiáltam. — Hiszen én azt még soha sem hallottam senkitől!

— Voltak bizony lelkem, ez a kettő, de a jó Isten magához vette őket még nagyon fiatal korukban! — islelte ő szomorúan. Majd ha kissé nagyobb lesz, beszéljek róluk neked, de még most úgy sem értenéd meg. Nagyon boldogtalanok voltak ezek!

Ezután mindig vártam, hogy mikor beszél már róluk, de hiába vártam, mert nem mondott róluk semmit, pedig én mindennap elmentem hozzá és mindennap vártam az ígért elbeszélést... Így mult el a nyár s nekem a nevelőintézetbe kellett mennem D. városba. Könnyezve váltam el a szülei háztól; szüleim és György bácsi is szomorú volt; de én voltam mégis mindnyájuk közt a legszomorubb, mert el kellett válnom mindentől, mit szerettem, el szü-

leimtől, György bácsitól, és egy hosszú, hosszú évig nem látom őket újra! Nagy bánatomban még a ruhámra felugrálok Bodri kutyához is lehajoltam, átültem nyakát, s odaszoritván kedves kis fejét arczomban, érzékenyen suttogám: „Ugy-e nem felejtess el te sem, kis Bodrikám!“

Bodri a nagy érzelmkitörésre meglepetve tekintgetett reám okos szemével, biztosan azon gondolkozhatott, hogy miért vagyok én most ilyen gyöngéd, holott máskor csak azért hajoltam le hozzá, hogy füleit meghuzzam, vagy hogy szemei közé fújjak.

Végre előállt a kocsis s én nagy zokogás közt még egyszer megcsókoltam a mamát, György bácsit, a papa feitt a kocsira, maga is mellém ült és elhagytuk a szülei házat.

Folytonosan sirtam, még akkor is, mikor már a szomszéd faluban a vonatra felültünk. Meghúzódtam egy sarokban és világyüzlő eszmékkel foglalkoztam; de a mint megérkezünk D. városba s apám bevitt az intézetbe, a többi gyermekek közt lassanként feledésbe merült az édes otthon s alig vettem észre, hogy elmult az év. Elmult a vizsga napja is, és én szint'olyan meghatóttan váltam el társnőimtől és igazgatónőnkől, mint tiz hónap előtt a szülei háztól. De utközben már nem voltam olyan szomorú, a vonaton egyik ablaktól a másikhoz futottam, várva, hogy mikor pillantom meg a vasutállomás vörös épületét, a hol kocsink várakozik reánk. A papa alig győzte mondani, hogy várják még egy kicsit, nem érünk ám olyan hamar haza.

Mai lapunk 8 oldal.

leplezte azt a titkos szövetséget is, amely a kormány és a Kossuth-párt között fenáll. Ennek eredménye lett, hogy a vallásos érzésükben megsértett polgárok elkeseredéssel fordultak el a kormány pártjától, az ősi függetlenségi kerületek pedig, a hol azelőtt a 67-es alapról beszélni sem volt szabad, felvilágosodtak és megvetéssel fordultak el azoktól az emberektől, kik a nép ideális lelkesedését egyéni önzésük részére kamatoztatták.

A Kossuth-párt végleg lejárta magát és ha tiszta, szabad választásokat éltünk volna most át tiz képviselőjük sem jött volna be a parlamentbe. De a kormány, amelynek annak idején ők mentettek meg a bukástól, pénzzel és hivatalos hatalmának egész erejével sietett támogatásukra a választásoknál. Ennek köszönhetik, hogy ma ők vannak az ellenzéki pártok közül legnagyobb számban. A midőn a kormány a Kossuth-párt támogatását határozta el, nem csak az a czél lebegett szeme előtt, hogy hű tegevertársait mentől nagyobb számmal helyezze el az ellenzéki padokon, a honnan minden alkalommal támogatásra számíthat, de kényszerülve volt a liberális töredéket a bukástól már azért is megóvni, nehogy a választás beigazolja, hogy a liberális irányzatnak Magyarországon nincs kelete.

A Kossuth-párt támogatásával egyidejűleg az ellenzék, különösen pedig az Ugron frakció és a néppárt ellen irtó hadjáratra készült. Ugron és pártja nagyon sok kellemetlenséget okozott a kormánynak s mert nagy részük a revízióknak is hű, tagjai proskribáltak s a proskribciót a Kossuth-párt segítségével végre is hajtották. Az Ugron-párt megszünt. Egy-két tagja bejutott ugyan a parlamentbe, de a félelem és gyöngeségüknek tudata. — miután Ugron a vezér és a párt legjelesebbjei elvérzettek a választási csataterén — más pártokhoz csatlakozni kényszeríti őket.

Végre megérkezett a vonat. Azonnal a reánk várakozó kocsihoz futottam; bezeg most nem vártam, hogy a papa tegyen föl reá, most, még én siettettem őt, hogy induljunk már.

Soká nem felejttem el, mennyire örültem, mikor megpillantottam a házunk ajtajánál reám váró anyámat és György bácsit, kik egymás karjából ragadtak ki, csókoltak, imogattak.

A Podri kutya is ott ugradozott előttem s mindaddig nem nyughatott, míg meg nem simogattam; ekkor aztán elfutamodott s örömmel nyihogva futkosott az udvaron körül-körül. Én meg nagy örömmel mentem be a házba György bácsi karjába kapaszkodva s ugyancsak ágaskodtam, hogy ne látszam oly kicsinynek mellette, mert bár időmhöz képest én sem voltam valami kicsiny, de ő mellette olyan voltam, mint egy picziny baba.

Nagyon magas volt György bácsi, még az évek sem tudták megtörni sugár alakját, pedig már 77 éves volt.

Sűrű, rövidre nyírt haja fehér volt, mint a hó s nagy kék szemeinek olyan szelid, bus kifejezése volt, csak a homlokán szemöldökei közt volt egy mély barázd, mely olyan komoly, szigorú kinézést adott nyájas arcának, hogy féltek tőle a gyermekek, de én nagyon, nagyon szerettem, mert én reám soh'sem nézett olyan szigorúan, az én számomra csak szelid, nyájas tekintete volt az ő szép kék szemeinek.

Mikor bementünk a szobába, a mama azt mondta: „Lám, lám, hogy megnőtt az én kis leányom, alig ismerek reá, pedig még csak egy éve nem láttam“.

— Bizony — mondta rá György bácsi — a lányok hamar nőnek!

Ez idejűleg tehát van még a parlamentnek közjogi ellenzéke, de ez már csak névleges, mert hiszen mindenki tudja, hogy ez nem egyéb, mint a szabadelvű-párt tartalék csapata; amely csak akkor fog és olyan kérdésekben opponálni, a midőn kárt a kormányban nem tehet.

Fogunk ugyan még hallani a parlamentben bős haragu függetlenségi embereket, a kik támadják a kiegyezést; fogunk hallani Kossuth tronpretendens-féle hivalkodásokat; támadni fogják az uralkodó házat — talán még jobban mint eddig, — ez azonban nem aggaszt senkit, mert mindenki tudja, hogy az ilyen szóharcz Bánffy által lesz megrendelve, a ki az ő radikális függetlenségi töredékének bős kirohanásai által akarja bebizonyítani, hogy az antidualisztikus törekvéseknek a szabadelvű-párt az egyedüli, mely ellent tud állam.

A parlamentben nincs már közjogi ellenzék.

Ugron a parlamenten kívül készül a harczra. Befogja járnai a nagy csatatereket, a hol hűvei elpusztultak, megfogja kisérőit, hogy a kimult függetlenségi eszmét, a közjogi ellenzék feltámassza halottaiból. Törekvéseiben azonban csak újabb csalódások fognak várni reá, mert a politikai vihar, mely az egyházpolitikai törvények nyomán végig száguldott az országban, eltemette egészen a közjogi ellenzékét. A nép éhezik és lépten-nyomon nem Ausztria, hanem kormány hatalma által törvénytelenül üldöztetik. A vallás áll legközelebb a szívhez, a míg a nemzet nem segített legfájdalmasabb veszteségén. addig nem fogja meghallani a közjogi siránkozást. És ha Istenének oltárát megtisztította a hitetlenek jogtalan beavatkozásától, akkor sem jön a közjogi kérdés napirendre, mert ott lesz mindennit közelinkben a szegénység, a nyomor, s ez mint elsőrangú szükségletet, a kenyér kérdését fogja elénkbe dobni.

Erre aztán én azt gondoltam, hogy mégis csak nagy lány lehetek én már, talán nem is illik már egy tíz éves leánynak babával játszani és a Bodrival kergetőzni s. talán már az igért történetet is meghallgathatom.

Délután, régi szokásom szerint, ismét bementem a bácsi szobájába. Ott ült székén, de még halaványabbnak tetszett előttem, mint máskor. Megcsókoltam kezét s leülttem lábaihoz a számlóra és akaratlanul a falra tévedt tekintetem. Ott függött most is az a két kép s a mint sokáig néztem reájuk, úgy tetszett nekem, mintha meglevevényedve kilépnének a keretből és lejönnének hozzánk.

Az a sugár, karosu leány-alak, lenge, fehér ruhában, dus, hollófeke fűrtin gyönyös, drágaköves pártával, mintha reám szegezné szomorú, nagy fekete szemeit s mintha picziny ajaka megmozdulna és beszédre nyílna. Az ifjú magas természetével, fűrtös fekete hajával, szép kék szemével és ajka fölött barna bajuszával olyan jól illett a leány mellé; nagyon hasonlítottak egymáshoz, mindkettőnek olyan bánatos kifejezésű nagy szemei s olyan picziny ajaka volt, de leginkább feltűnt az nekem, hogy mindkettő arcán ott van az ajkak mellett egy fájdalmas vonás, a melyet én a kápolnában a martírok ajkai körül láttam és a György bácsi arcán.

Hirtelen György bácsira tekinték s észrevettem, hogy ő is a képekre néz és halvány arcán nagy könnyecsek gördülnek végig. Azt sem tudva, mit csináljak, felugrottam; átöleltem nyakát és én is sirva fakadtam; úgy fájt nekem, hogy ezt a komoly, méltóságteles férfit sirni látom.

— Az állam milliói. Megdőböntő eseményről értesülünk ismét, a mely újra bizonyítja, hogy a merkantil szellem még mindig fogva tartja a kormányt. A hir ez: a pénzügyminiszter a közelmúlt napokban öt millió forintnyi betétet helyezett el több budapesti pénzintézetnél. Ezt az öt milliót az állampénztári készletekből vette ki a miniszter s az ultimo nagy pénzügyi események könnyebb fedezése czéljából utalta ki a bankoknak. S ebben a hirben már most nemcsak a kormány becézgető eljárása lep meg bennünket, hiszen arra a választások után el voltunk készülve, hanem az a körülmény, hogy az ország gazdasági felindülésének, anyagi jólétének és boldogságának hirdetőit ilyen hamar meghazudtolják a tények. Tehát a bankok még az oktoberi ultimot is csak állami pénzzel tudják lebonyolítani. Pedig jobb viszonyok közt, vagy éppen azok között, melyeket a nagy jólétekesek kürtöltek világra, október végén a pénznek tömegesen kellene befolyania a bankokba. — Hiszen most adták el a gazdák a termést, most érezteti a hatását a lefolyt év aratása. S mi a tény? Az, hogy pénz kell a bankoknak. Az országgnak e szerint vagy nem volt mit eladnia, vagy ha volt, nem kapott érte semmit. És sajnos, hogy mind a két eset áll. Ezért megdőböntő a fentemlített hir, a melyre most már Wekerle-éktől várunk kadenciát.

A mi főherczegnőnk esküvője.

Páratlanul fényes ünnepélyességek között ment végbe a Burg-kápolnájában József főherczeg bájos leányának Mária Dorothea főherczegnőnek esküvője a francia trón legitim örökösével Fülöp orleansi herczeggel. A templomban fejedelmi személyek jelenlétében udvari fény és pompa között áldotta meg frigyüket a bitoros herczegsek.

És míg a bécsi burban királyi módon végbe ment a fényes esküvő két ország s két nemzet tohásza szállott az ég felé, hogy béke és boldogság kísérelje a szép frigyét. S távol Franciaországban a koronás királyok természetes ellenei, a köztársaság hírei hallgatagon bár, de szívök rejtekében örömmel gondoltak a búske frigyre, mely a francia trón törvényes

Szerettem volna vigasztalni, de szólni nem tudtam, csak sokogtam keservesen. Ólébe vett, megtörtölte könnyes szememet és vigasztalni kezdett:

— Ne sirj, Erzsikém. Miért sirsz, hiszen te még boldog gyermek vagy. Majd ha olyan öreg leszesz, mint én, akkor majd ugy is kell sirnod eleget, akkor majd leszenek olyan dolgok, miket szeretnél megváltoztatni, de már akkor késő lesz s nem marad más hátra, csak a megbánás és a könnyek. No, ne sirj hát gyermekem! — folytatá — mert én csak tovább sokogtam. Lásd, nekem nagyon fáj az, ha téged sirni látlak, hiszen ugy hasonlítasz ő hozzá.

— Kibez, bácsikám? — kérdém én, könnyeimen keresztül mosolyogni igyekezve.

— Az én leányomhoz, Erzsikéhez — s az arczképre mutatott.

— Oh, édes bácsikám — esengtem — beszéljen róla, hiszen azt ígérte, ha nagyobb leszek, elbeszéli történetüket s én már igen nagy vagyok, már elmúltam tíz éves, a bácsi is mondta délelőtt.

— Menj csak, te kis bohó! Te még most is kis leány vagy, várhatasz még addig, míg nagy leány leszesz.

— Hát én kicsi vagyok! — kiálték fel csalóva.

— Oh, csak nőnek már nagyobbra! — Ne kívánd, Erzsikém, csak a gyermekek boldogok. Lásd, ők is boldogok voltak kicsi korukban s ugy szerettek engem, vagy tán még jobban, mint te most s én is ugy szerettem őket, mint most tégedet.

Boldogok voltunk hármar csak az zavarta boldogságunkat, hogy jó nóm már nem élt, de

örökösét, a szépséges főherceg kisasszonyát, a hatalmas Ferencz József rokonával, Mária Dorottya főhercegnővel feloldhatatlanul összekötötte. A francia royalisták pedig ujjongó örömmel nézték a fejedelmi arát, a ki előtt a hódolat olyan jeleivel jelentek meg, a minő a francia királynét megilleti.

A fiatal házások egy időre a fejemegyei Alesuth csendességébe húzódtak vissza a szerető szülők közelébe. Itt fognak maradni addig, míg a kötelességek el nem szőlítják Fülöp herceget és vele szerető hitvesét.

A bécsi ünnepekről a következőket írhatjuk.

A bécsi Hofburg plebánia-templomában esütörtökön délelőtt 11 órakor tartották meg Mária Dorottya főhercegnő esküvőjét Lajos Fülöp, orleansi herceggel. Az esküvő és a hozzáfűződő ünnepség kezdettől mindvégig magánjellegű, családias volt, csakis az uralkodó házzal, valamint a Bourbon- (Orleans) családdal rokonságban levő külföldi udvarok küldtek a mai ünnepségre képviselőt. A mi uralkodó családunk tagjai csaknem teljes számmal jelentek meg, volt azután sok vendég Franciaországból, főleg az orli párt.

Az utozákon már korán reggel igen nagy embertömeg verődött össze; a kíváncsiak és érdeklődők sűrű sorfalai elfoglalták a Burghoz vezető kocsiút két szélét a járda mentén.

A fülvonulás igen tarka, változatos látványt nyújtott. A fejedelmi vendégek a Bellaria elé hajtottattak, a többi vendégek az u. n. nagykövetek lépcsőjéhez. Az udvar a nagy appartament tükörtermében gyült össze, onnan a Ritzen- és Trabantenstuben és az antecamerán át a templomba vonult.

A nászmenet élén Lőebenstein szertartásigazgató és Hunyady gróf főszertartásmester haladtak. Mögöttük Lajos Fülöp orleansi herceg, a völegény jött, egyszerű frakkban, melyet azonban az aranygyapjas rend nagykeresztje és a hercegnék adományozott portugál rend jelvényei díszítettek. Töle jobbra nagybátyja és násznagyja, a chartresi herceg, balra apósa, József főherceg ment. A chartresi herceg mindjárt első megjelenésével magára vonta a közérdeklődést. Erőteljes, zömök, széles vállú férfi, már-már öszbe vegyülő szakállal és hajjal, karakterisztikus, erélyt és akaraterőt eláruló vonásokkal,

frakkját a becsületrend nagykeresztje díszíti, amelyet a porosz-francia háboruban mint egyszerű Lefort Róbert vitézi tetteivel magának kiérdemelt.

Ezután a menyasszony jött, jobbfelől Klotild főhercegnő, balról a völegény édesanyja kísérté. Mária Dorottya főhercegnő lehajtott fővel, meghatottan lépett az oltár elé. Haját remek menyasszonyi fátly borította, mely leért az ezüsttel himzett remek brokát ruha uszályáig; a mélyen kivágott derék ugyanazon point d'Alengonnal van díszítve, amelyből a menyasszonyi fátly készült. A fátly és a ruha derékját myrthus- és narancsvirágok díszítik és végig vonulnak a négy méter hosszú uszályon, amelynek széléit arannyal kihímzett lilomok szegélyezik. A remek uszályt egy VI. Károly korabeli jelmezbe öltöztetett grómad vitte. A menyasszony fejét azonfelül még gyémántos korona díszíti, a francia arisztokrata hölgyek által tegnapi átadott ajándék. Ez nem egyszerű diadém, hanem valóságos zárt korona nyolcz ággal, amely ágak mindegyikét hatalmas briliánsok ékesítik, középen pedig ragyogó gyémántokból alkotott lilom emelkedik.

A menyasszony mögött ő felsége ment, ki karján a portugáli királynét vezette. A királyné magas, sugárzó szépségű nő, sötét hajjal, villogó fekete szemekkel. Mögötte nővére, az aostai hercegné ment, a Connaughti herceggel; utánok Mária Jozefa főhercegnő jött az aostai herceggel, a főhercegnő a herceg karjára támaszkodott, úgy látszott, hogy nagyon kimerítette az ut az appartamentokból a templomba, azután Klementina hercegnő jött az alengoni herceggel; az agg hercegnő fehér övezgyi pártáját remek gyémántok ékesítették, fekete bársony ruháját lilomok díszítették.

A nászmenet kevésbé volt czeremónias, mint szokott lenni más alkalommal, a főudvarmesternök nem magában a nászmenetben mentek, hanem csak a családtagok mögött, az egyes főhercegnők és más családtagok közvetlenül egymás mellett és egymás mögött haladtak, amennyire az a hosszú uszályok mellett lehetséges volt. A francia hercegnők általában sokkal ünnepélyesebb, feszebb magatartást tanúsítottak, mint a főhercegnők, kik közül egyesek, mint p. o. Izabella és Augusztia főhercegnők, igen egyszerűi tolettben jelentek meg; feltűnt a bájos Lujza hercegnő, az

alengoni herceg leánya, továbbá a három legifiatlabb hercegnő, Erzsébet, Henriette, Dorothea és Lujza francia hercegnők, kik karonfogva mentek, mind a hármán fehér selyem tolettben; a nászmenetet berekesztette a montpensi herceg, a völegény egyetlen tizenkét éves fivére, aki társával, egy hozzá beosztott osztrák főherceggel ment.

Trombiták és harsonák hangjai közt lépett a nászmenet a templomba, hol Gruscha bibornok hercegekre a szentelt víztartóval fogadta őket a bejáratnál. A mátkapár — a menyasszony halfelől — a főoltár előtt levő imazsamolyhoz ment. Ő felsége elfoglalta az evangélium oldalán levő helyét. A fejedelmi urak és hölgyek ezután kijelölt helyeikre mentek. Az apostoli nunczius már előbb odalépett a presbyteriumban részére elkészített imazsamolyhoz.

Miután a mátkapár térden állva rövid imát mondott, mely alatt az eskető pap megáldotta a gyűrűket, az utóbbi beszédet intézett a mátkapárhoz, mire először a völegényhez, azután a menyasszonyhoz az előirt kérdéseket intézte. A válaszok után a mátkapár átvette az udvari plebános által arany tálcán átnyújtott gyűrűket, melyeket kölcsönösen egymás ujjára huztak, mire kezét nyújtottak egymásnak és az eskető pap rájuk adta az egyházi áldást.

Az esketést végző biboros ezután az oltár mellett térdelve, elmondta a szertartászerű imákat, melyek alatt az összes jelenlevők leterdéltek, s szentelt vizet hintett a jelenlevőkre s azután csendes misét mondott pro sponsis. Az lte misse est után az eskető pap rövid ima kíséretében megáldotta az új házásokat, szentelt vizet hintett rájuk, megáldotta az összes jelenlevőket s az utolsó evangéliummal befejezte a szent misét, mire az udvari énekkar a Te Deum-ot énekelte.

Ezután Gruscha a biboros elimádkozta az orációt és megáldotta a jelenlevőket, mire ő felségei és a fejedelmi nászvendégek a trombiták és dobok hangjai közt elhagyta a templomot, a következő rendben tértek vissza lakosztályaikba: Egy furir, az új házások, a király a portugál királynéval, József főherceg a párisi grófnővel, a chartresi herceg Klotild főhercegnővel, azután a fejedelmi urak és hölgyek ugyanabban a rendben, amint a templomba mentek. A kíséretke a titkos tanácsosi teremben gyültek egybe, a többi meghívott vendégek egyenesen kocsijukhoz mentek.

A Mária Dorothea főhercegnő esküvője

én igyekeztem szeretettel pótolni gyermekeimnél a jó anya hiányát és ők hálásak is voltak érte nagyon.

Azokban multak az évek, gyermekeim mindig nagyobbra nőttek s én boldog voltam, hogy olyan szépek és olyan jók. Fiamat, Lajost, elvittem Budapestre az egyetemre, leányomnak a háznál tartottam nevelőnőt, bár jó anyám ezt nem helyeselte, azt mondta, hogy ő is fel tudná azt a leányt nevelni, csak úgy, mint anyádat; de én úgy gondolkodtam, hogy minden tekintetben kifogástalan legyen az én leányom. És az is volt! Jó volt és szelíd, mint egy angyal.

Tizenhat éves korában anyám gondjaira bízam Erzsikemet, tanítsa meg mindenre, a mit egy derék magyar leánynak tudni kell. Anyám meg is felelt a bizalomnak.

Mikor leányom betöltötte a tizenhét évét, elvitte anyám a sz-i bálba. Óh, bár csak ezt ne tette volna! Így volt felöltözve, mint e képen látod s szép volt, olyan szép, mint valami tündér-álmokép.

Örült az első bálnak, mint minden fiatal leány, de engem, az ő nagy örömet látva, önkénytelenül valami különös sejtélem fogott el, úgy éreztem, mintha veszély környezné leányomat s mikor már menni kellett, olyan szomorúan néztem rá, hogy ő felkiáltott: „Ej, pápuskám, milyen fűrésznél nézel, mintha félnél, hogy nem jövök vissza; ne félj, visszajövök én, még ha nem akarod is.”

Odafutott hozzám, átölelte a nyakamat, úgy mint most te és ajakamra forró csókot nyomva, elment anyámmal a bálba.

Mikor hazajöttem, anyám nem győzött eléggé dicsekedni, hogy milyen jól mulatott Erzsike, mennyit táncolt, de Erzsike nem székdécselt vigan, mint máskor; nem jött oda hozzám, elmondani, hogy milyen ügyetlen volt ez vagy ama táncosa. Nem kacagott most, bármily tréfásan beszéltem is vele, csak ült egy helyben, elmerengve s ha megszólítottam összezszerezett. Azt hittem, hogy törődött és álmos a bál után s még évődtem is vele. Hé, hét, hét után mult és ő fel nem vidult többé.

Husvét előtti este a jegyzőnél voltam s hazamevve már a pitvarban hallottam Erzsike rég nélkülözött kacagását.

Örömmel nyitottam be, egy lovaglórúhába öltözött csinos, szőke fiatalember volt benn, ki Erzsike széke mellett állott, mulatságos dologról beszélhetett, mert anyám és leányom nagyon sokat nevettek rajta.

Bemutatta nekem anyám, mint Irinyi Bálint földbirtokost, kinek birtoka a hozzánk jó meszszire fekvő K. faluban van s most ide lovagolt, hogy Erzsikémnél husvétit tojást nyerjen. Egészen természetesnek találtam a dolgot, hiszen én magam is, legénykoromban, bármily messze elmentem volna egy szép leány kedvéért.

Irinyi többször ellátogatott hozzánk husvét után is, s Erzsike ez alatt az idő alatt, még vigabb volt, mint a bál előtti időkben. Egy alkalommal, elbucszva tőlünk, néhány perc mulva ismét udvarunkban termett. Az ajtóban Erzsikével találkozott, ki mosolyogva kérde tőle, hogy már visszajött?

— Vissza — felelte — mert itt hagytam lovaglő-ostoromat. Midőn átadták ostorát, mé-

lyen Erzsike szeméibe tekintve így szól: — Köszönöm kisasszony, hogy megkereste, de lássa, felejtettem én itt még valamit, a minék elvesztése nagyon fáj; itt felejtettem szíveimet. Ugye-e, ha megleli, megtartja?

Erzsike, mint afféle gyermek, nem értette el s tréfásan rámondta: — Ejnye, biz az nagy baj! No ne féljen, ha meglelem majd utánna küldöm!

Borzasztó volt e szavak hatása.

Piros arca elsápadt, alig tudott lábain megálni, kimondhatatlan fájdalommal nézett Erzsikére s tompa hangon szól: — Isten önnel, kisasszony! Elviszem hát magam az én megvetett szíveimet s viselem, a meddig birom. Óvja Isten önt ilyen bánattól!

Feltépte az ajtót, kitántorgott a szobából s felpattant lovára Eltávozott. Erzsike mereven nézett utánna egy ideig, majd rémült sikoltással összerogyott.

Sokáig volt ezután beteg s mikor felgyógyult, olyan szomorú, mélabus, halvány volt, mint egy hervadó virág. Csak egy ember volt, ki fel tudta vidítani, testvérem ha Kálmán, ki mint bevallotta egyszer nekem, nagyon szerette Erzsikét. Én azt hittem, hogy leányom is szereti őt, hiszen ha jött hozzánk, mindig olyan örömmel futott elibe és hiába intett anyám, hogy ne hamarkodjam el a dolgot, tudtára adtam leányomnak, hogy óhajtanám, ha a Kálmán felesége lenne.

(Vége köv.)

alkalmából rendezett ünnepélyek sorozatát este a Hofburg Sándor-lakosztályában családi ebéd zárta be, melyre az idegen vendégek közül csupán a Hofburgban és Schönbrunn kastélyban lakó hölgyek voltak hivatalosak. Összesen 23 terítéket tettek az asztalra, melynek közepén ő felsége ült, jobbján a portugál királyné, a királyné mellett jobbra Ottó főherceg és az aostai hercegnő, balról a párisi grófné, Mária Jozefa főhercegnő, az aostai herceg és a conaughti herceg foglaltak helyet. Résztvettek ezenkívül az ebédén a chartresi herceg és neje, orléansi Lujza és Izabella hercegnők, az alenconi herceg és neje, Montpellier herceg, Turnaxi herceg és neje, Margit hercegnő, Lajos Viktor, Ferenc Szalvator és József főhercegek, Klotild és Erzsébet Henriette főhercegnők. A kíséret egy melléktéremben ebédelt.

Délben egy órákor a fiatal pár reggelire Fülöp szász-koburgi herceg és Lujza hercegnő vendége volt, a melyen kívülök a portugál királyné, a conaughti herceg, az aostai herceg és neje, a párisi grófné, orléansi Izabella és Lujza hercegnők, Montpensier herceg, a chartresi herceg és neje, Henrik orléansi herceg, D'Eu Gaston herceg és D'Eu Izabella hercegnő, orléansi Péter, Lajos és Antal hercegek, az allenconi herceg és neje, Alfonz bajor herceg és Lujza bajor hercegnő, Antal spanyol infans és Eulália spanyol infansnő, Stefánia özvegy trónörökösné, Erzsébet főhercegnő, József főherceg, Klotild főhercegnő, József Ágost főherceg és Angusztina főhercegnő vettek részt.

A reggeli délután három órákor ért véget és közvetlenül utána a francia arisztokrácia tagjai jelentek meg hölgyeikkel a palotában, hogy kifejezzék az új párnak szerencse-kívánataikat.

Az itt időző fejedelmi vendégeket Stefánia főhercegnő délután a laxenburgi kastélyba ebédre hívta.

Az új pár az államvasut udvari különvonatával utazott el Alosuthra. A pályaudvaron bucsuzóra megjelent az itt időző arisztokrácia színe-java hölgyeikkel, köztük de Lorge és de Luyne hercegek. Sokan a vonat elutazása előtt még felszálltak a szalonkocsiba, hogy elrendezték az orléansi hercegnének szánt virágokat. Kevéssel hat óra előtt érkezett meg Fülöp herceg és neje Mária Dorothea főhercegnő fogata a pályaudvar elé. A fiatal pár áthaladva a várótermen, azonnal kilépett a peronra, ahol Mária Dorothea mindenkinek kezét nyújtotta kézsókra és Fülöp herceg is nagyon szívélyesen vett búcsút a megjelentektől. Azután a fiatal pár felszállt a szalonkocsiba, hol az ablaknál álltak mindaddig, míg a vonat a pályaudvart el nem hagyta. Az összes jelenlévő urak és hölgyek mélyen meghajoltak, amikor a vonat megindult.

A csata után.

Az utolsó választásoknak hivatalosan megállapítva harminczhárom áldozata var eltemetve és közel száz sebesült fekszik még sulyos beteg.

Ha nem alkotmányos jogok gyakorlatáról hanem ellenségek fegyveres ütközetéről lenne szó, akkor is elborzadva gondolnánk a kiontott ember vére. Mennyi özvegy, hány árva keserves panasza tör az ég felé? Együtt kellene látnia Bánffyknak ezt a gyászó sereget; látnia kellene a nyomort, a mely a kenyérkeresőt veszített család tűzhelyén tanyát ütött, akkor talán ő is érezné a bűnösök lelki furdalását. De vajon még ez esetben is érezné-e lelkifurdalást? Hiszen e győtrelem is csak annak részére van fentartva, a kinek lelke van. Már pedig az az ember, a ki bűnös hiúságában emberölésre adott ki rendeletet, csak lelketlen lehet.

Hogy a most lefolyt választásokról, csak a mi liberális lapjaink tudnak eszeveszett öné-

zetességgel írni, bizonyosága a liberális „Frankfurter Zeitung“ czikke, melyből az alábbi részleteket közöljük, már azért is, mert ebben a világ lapban a külföldi vélemény nyilatkozik meg:

„A mit Magyarországon a választások alatt választási mesterfogásokban, pressziókban és erőszakosságokban elkövetnek, — írja a nevezett lap — azt a nyugateurópai a legmerészebb fantáziával sem képes még csak jelezni sem. Magyarországon nem létezik korrumpálób, erkölctelenebb, mint a választás. Nemosak a vér, mely patakokban folyik és elkeveredett gyűlöletet hagy maga után az országban, hat elvadítólag az erkölcsökre, hanem még inkább a törvényes eljárás, mely minden visszaéléseknek tag kaput nyit és erkölcsi erösztételre egyenesen rákényszerít. Politikailag e rendszer előnyös lehet, erkölcsileg egy szörnyös szülőlt, mely ha még sokáig fennáll, igazi pusztítást fog a nép jellemében okozni.

Majd a nyilvános szavazás czélszerűtlenségét fejtegetve a következőkép folytatja:

„Báró Bánffy, a mit máskép senki nem is várta el tőle, mint a szokásos választási mesterfogások nagymestere mutatta be magát. El lehet mondani, hogy a választási eredmény már a választások előtt meg volt állapítva s meglepetések teljesen ki voltak zárva.

Minden egyes választó fel voltjegyezve (körülbelül 900.000) minden egyest megdolgozták a kormány bizalmi embere is a rendelkezési alappénzt nem sajnálták. Milliókat költöttek el. A kinek a kormánytól valami remélni vagy félni valója volt, annak korteskedni kellett a kormánypárti jelölt mellett.

Bánffy minden egyes kerületért érdeklődött. Az utóbbi hetekben állitilag egyetlen éjjel sem aludott többet mint három órahosszat.

E mellett természetesen nem volt hiány ígéretekben sem, miket a kerületeknek tettek, arra az esetre, ha a kormánypárti jelöltet megválasztják. Az egyik kerületnek viczinális vasut kell, a másikkak csatornára van szüksége, harmadikkak hidra, a negyediknek helyörségre vagy pedig közigazgatási székhelyre. E kívánások teljesítése vagy pedig megtagadása a kormány kezétől vagy haragjától függ.

A kortesek dolga aztán a nélkül, hogy a kormányt nyilvánosan előtérbe vinnék vagy kompromittálnák, a választóknak a szükséges ígéretek megtenni, a hol pedig az ígéreteknek nincsen kellő hatásuk, pénzzel megszerezni a szükséges szavazatokat. Legvégső esetben erőszakot alkalmaznak: lebontanak egy hidat, mely a választási központra vezet, vagy véletlenségből tűz üt ki valamely nyakas ellenzéki községben, úgy hogy a kényelmetlen választók elhagyják a választók elhagyják a választás színterét, s hazasietnek; vagy pedig a távolesó községekben hirtelen a lovakon takonykört állapitanak meg, vagy a választókat egy tanyára csalják, a sárga földig leitatják s a választás befejezéséig becsukva tartják.

A választási helyen a választási elnökök léptek a kezióba. A választási elnök különböző kisebb-nagyobb műveletekkel érvényesítheti befolyását a neki tetsző jelölt javára. Ezerféle kifogás alatt visszautasít választókat, az egyik pártot gyorsan, a másikat kétségbeesztő szavazatja le.

Azt kérdik, hogy hol marad hát a kép-

viselőház menetelri bizottsága? Nos, mert valamennyi pártnak vaj van a fején, egyaránt félnek a napra menni. E miatt a visszaéléseknek messze tul kell haladniok a szokások mértékét, ha a bizottság a választás megsemmisítését mondja ki.

A míg a külföldi sajtó a legnagyobb felháborodással emlékezik meg a választásokról, addig a mi liberális lapjaink valósággal öröngenek a diadal mámortól.

A választások legutolsó napja, — eltekintve a pótválasztásoktól — Szentesen játszódtott le nagy politikai háttérrel.

Ugront tudvalevőleg kiszorították a parlamentből s ezért Sima Ferencz, a ki Szentesen volt jelölt felajánlotta kerületét Ugronnak. Ezt annál is inkább tehette, mert ott olyan nagy népszerűséggel bir, hogy azt megdönteni semmi furfanggal nem lehet.

Mivel a kormány és szövetségese Kossuth Ferencz méltán félt Ugron haragjától nagy apparátussal vetették magukat a szentesi kerületre.

Ugron nem fogadta ugyan el Simától a baráti áldozatot, de Szentesen mondott beszédeben Kossuth Ferenczet „orozva maró kutyanak“ nevezte. De Sima is azt mondta ugyan ott Kossuth Ferenczről, „hogya oda mer menni kivereti.

Kossuth nem ment le, és Sima bár három jelöltet állitottak fel vele szemben 400 szótöbbséggel győzött három ellenfelén.

Most két párbajjal folytatódik a szentesi esetepaté. Ugront, Kossuth Ferencz, Olayt a ki Kossuth-párti ellenjelöltje volt Sima provokáltatta.

Ugron és Kossuth között rendkívül szigorú feltételek között ma délelőtt volt meg a párbaj.

A választási hadjárat nem csak a választó polgárok között, hanem a képviselők között is nagy pusztítást vitt végebe. A legutóbbi ciklus alatti képviselők közül nem kevesebb mint 144 maradt végleg ki a parlamentből. Helyökbe ujak jöttek s csak magában a szabadelvű pártban 123 új ember van, köztük nagy kapacitások, mint Wolfner, Arányi, Egyedi Weisz Berthold stb. Sok tehetséges és régi képviselő kimaradt a kiket az ujonczok aligha fognak tudni pótolni.

Itt adjuk különben a kimaradott képviselők névsorát.

Kormánypártiak:

Ambróczy Béla báró, Andrassy Gyula gróf, Antal Gyula, Balázs Antal, Baranyai Odón, Bethlen Odón gróf, Bobula János, Bogdán Virgil, Boncza Miklós, Bölönyi Odón, Busbach Péter, Csernátony Lajos, Dániel Pál, Dégen Gusztáv, Fáy Gyula, Fejér Miklós, Festetich Andor gróf, Földváry Elemér, Franciscs Norbert, Gulácsy Dezső, Gutenua Károly, Hadik-Barkóczy Endre gróf, Jellinek Artur, Jókai Mór, Kaiser János, Kajuch József, Kemény Géza br., Krajtsik Ferencz, Kráitz Béla, Latinovics Ernő, Luka Pál, Mandel Pál, Markovics Kálmán, Nagy János, Nikolics Fedór báró, Nyáry Béla báró, Pantotsek Rezső, Perczel Béni, Perényi Zsigmond br., Popovics Vazul, Schöber Ernő, Sigmund Dezső, Sporzón Ernő, Szalay Odón, Szász Károly, Szunyogh Szabolcs, Telek Árpád gróf, Telek József gróf, Teleszky István, Tisza László, Tóth Aladár, Véghső Gellért, Victorisz Miklós, Wekerle Sándor. — 55.

Kossuth-pártiak:

Balogh János, Beniczky Miksa, Bornemisza Ádám, Bozzay János, Forsznek Sándor, Haviár Dániel, Herman Ottó, Isaák Dezső, Konkoly-Thege József, Matkovits Tivadár, Mülek Lajos, Nánassy Odón, Noszlópy Gyula, Olay Lajos, Pogány Sándor, Pogrányi József, Thold Dániel, Tóth Ernő, Uray Imre, Váilly Árpád, Vörös János. — 21.

Nemzeti pártiak:

Andreanszky Gábor báró, Atzél Péter, Balogh Géza, Bánó József, Beóthy Ákos, Bernáth Dezső, Bethlen Gábor gróf, Bethlen Bálint gróf, Bornemisza Lajos, Bottlik Lajos, Bujanovich Sándor, Deésy Zoltán, Drakulics Pál, Fernbach József, Hajos József, Hedry Lőrincz, Helley János, Issekutz Győző, Ivády Béla, Károlyi László gróf, Kék Lajos, Kovács Albert, Kund Jenő, Linder György, Nagy István, Nedeczky Jenő, Pályi János, Purgly János, Remete Géza, Schaffner Dezső, Ugron Zoltán. Vásárhely László, Zselénszky Róbert gróf. — 33.

Ugron-pártiak:

Baky István, Bartha Miklós, Bartók Lajos, Chernel Gyula, Heckenast György, Hévizy János, Hoitsy Pál, Horváth Géza, Jeszenszky László báró, Kapotsfy Jenő, Kállay Ferencz, Kolozsiváry Kis István, Kovács József, Kun Miklós, Kürthy Sándor, Majthényi István, Mérey Lajos, Molnár Józsiás, Molnár József, Onody Géza, Pázmándy Dénes, Reviczky Károly, Simonfay János, Szabó László, Szacsway Sándor, Szalay Imre, Szederkényi Nándor, Tompa Antal, Ugron Ákos, Ugron Gábor, Vajay István, Várady Károly, Vécsey Endre, Vikár István. — 34.

Pártonkívüliek:

Antunovich József, Almássy Imre gr., Atzél Béla báró, Ernuszta Kelemen, Erreth János, Gyürky Ábrahám gróf, Hortovány József, Horváth Gyula, Horváth Lajos, Istóczy Győző, Kende Mihály, Léway Antal, Pongrácz Károly gróf, Szapáry Gyula gróf, Széchényi Tivadár gróf, (Szemere Huba függetlenségi), Úrményi Bernát, Zay Albert gróf. — 18.

Néppárti:

Zelenyák János. — 1.

A város közgyűlése.

Székesfejérvár törvényhatósága csütörtökön, november 5-én d. e. a városház nagytermében rendes havi közgyűlést tartott.

A közgyűlésen br. F i á t h Miklós főispán távolléte miatt H a v r a n e k József polgármester elnökölt.

A gyűlés iránt nagy érdeklődés mutatkozott. Megjelent vagy 80-100 városi atya, a mi nagy ritkaság számba megy.

Az elnöklő polgármester 9 órakor nyitotta meg az ülést. A tárgysorozat első pontja volt a földmivelésügyi minster leirata a legelvetési szabályrendelet tárgyában. A miniszter jóváhagyta a szabályrendeletet. A gyűlés tudomásul vette s elhatározta, hogy 300 példányban kinyomtatja a szabályrendeletet s a bizottsági tagoknak megküldi.

Az iskolaszék ujjaalakítása.

A tárgysorozat második pontja volt ama ügyek egyike, a mely miatt a városatyák oly szokatlan érdeklődést mutatott többségben megjelentek.

Nagyon harcias hangulat uralkodott a teremben. Az iskolaszék ujjaalakításáról volt szó. Két részre látszott osztani a bizottsági tagok csoportja. Az egyik az úgynevezett liberális tábor, mely meg akarta beszúlni a csufos bukás szegényét, a másik a higgadtabb rész, mely csak éppen arra szorított, hogy a közgyűlési terembe a politikai ellentéteket is behurcoló csoportot megakadályozza munkájában.

Daczára annak, hogy a „liberálisok“ nagyobb többségben voltak, még sem sikerült a tervük. Meg lett választva a régi iskolaszék, dr. Major Ferencz tisztí főorvos kivételével, a ki helyett — mivel a városból úgy is eltávozik — bekerült K a r l József.

A liberális csoport sknamunkája különösen dr. S a á r a Gyula, T ó t h Arthur K o v á c s István és A l m á s s y János ellen volt irányozva. Ezek helyett beakartak csuszatni dr. R á d a y Lajost, dr. N e u m a n n Ignácot, B o r o s t y á n Sándort és dr. C s ö p p e n s z k y Mihályt.

Ezzel — úgy látszik — megindult a harc minden téren a győzelemre jutott párt s az elbukott liberális párt között. S ki kezdte ezt a nem ide való harcot, ki más, mint a „szabad-

elvű“ párt. Csufos bukásuk szegényerét azzal vélik helyre útni, hogy a városi ügyektől az ellenzékét kiakarta küszöbölni. Hogy mily áldatlan viszonyoknak lesz megteremtője ez a türelmetlenség, azt majd ők lássák. Tőlünk azonban kiméletre nem számíthat sem a polgármester, ki e harcot megindította, sem az a jeles társaság, mely a harcot viszi.

Mint jeleztük tehát a liberálisok erőlködése nem sikerült. A választás eredménye a következő a beadott 78 szavazattól: T ó t h István 76, K. H o r v á t h István 68, A l a g h y Dezső 63, S e i d l Lajos 61, P a l l é r K e l e m e n 60, dr. F a n t a Adolf, dr. K ö v e s s y István 59-29, D i e b a l l a György, F a r k a s d y Dezső, dr. K á r o l y f y Nándor, dr. K u t i József 58-58, F i t t l e r Béla, P á l f f y Károly 56-56, N a g y Ignác 53, dr. S a á r a Gyula 52, K o v á c s István 50, A l m á s s y János 49, T ó t h Artur 43 és K a r l József 32 szavazatot kapott.

A Grosz-féle telken építendő iskola ügye.

A másik igen érdekes tárgy a Grosz-féle telken építendő iskola ügye volt.

A városi tanács előterjesztése az volt, hogy a telken épüljön egy öt osztályú iskola és vezető-tanítói lakás. Ezt az építkezést szánták millenáris emlékeknek.

Ennek ellenében dr. Major Ferencz szombathelyi országgyűlési képviselő egy minden tekintetben ajánlatos tervvel állott elő, melyet lapunkban régebben már bőven ismer-tettünk.

Az indítvány szerint a Grosz-féle telken épüljön egy nagyobb szabású, a mai kor igényeinek megfelelő iskola, hol a leányok és a fiúk külön tanítassanak, mely a közérköles szempontjából igen ajánlatos tervet későbbben a többi elemi iskoláknál is keresztül lehet vinni.

Első szónoknak A l a g h y D e z s ő iskolaszéki elnök, cist. rendű tanár állott elő. Elhangzott a közgyűlési teremben egy oly beszéd, melyet még egy közönségesen gondolkodó embernek sem lett volna szabad előadni, nem hogy egy papnak.

A tanácsnak egy többséggel hozott indítványát ajánlta elfogadásra.

Midőn beszédjében ez a liberális cist. tanár a fiúk és leányok együtt tanításához ért, azt hangoztatta, hogy „j o b b h a e g y ü t t j á r n a k a f i u k é s l e á n y o k. H a d s z o k j a n á k ö s s z e.“

Igazán megdöbbenve hallottam az iskolaszéki elnök ur kijelentését, a ki a mellett hogy tanár, pap is, bár igaz, hogy liberális pap. A közérkölesnek talán használni vél az iskolaszéki elnök ur, ha a fiúk és leányok együtt taníttatnak? Vagy talán nincs figyelemmel a tanügy haladására, hogy láthatná azt az irányt melyet minden város követ, melyet a pedagógusok és orvosok nélkülözhetetlen szükségnek tartanak, hogy külön iskolába járnak a fiúk és külön iskolába a leányok

A l a g h y D e z s ő beszédje után dr. Major Ferencz indokolta meg indítványát. Beszédjében előadta, hogy nem kerülne sokkal többre egy nagyobb szabású tanintézet, s legalább lenne a városnak egy olyan elemi tanintézet, melyet bátran bemutatathat, mint milleniumi emléket akármely idegennek. A fiúk és leányok külön tanításának szükségességét fejtegette ezután alapos készütséggel.

Felszólalt ezután dr. Á r o k a y Antal, a ki szintén károsnak tartja a közérkölcere az együtt tanítást. Elfogadja dr. Major indítványát.

Az indítvány mellett szavolt fel még S a y Ferencz építész is.

P é n z e s Imre nem szavazhatja meg az indítványt, mert az sokba kerülne s így a városnak az nagy teher lenne.

Dr. K u t h y József a főrealiskola igazgatója, mint szakferü teljesen helyesli dr. Major indítványát.

Hozzászóltak még a tárgyhöz P á l f f y Károly, dr. F a n t a Adolf és H a v r a n e k József polgármester.

A szép indítványt leszavazták, mert oda sült ki a dolog, hogy nincs pénz. A tanács indítványa szerint felépítendő falusias formájú

iskola lesz tehát milleniumi emlék. Pedig ugyan nem került volna sokkal többre dr. Major Ferencz indítványa szerint építendő eletes iskola sem. Elég behatóan kijetette, dr. Major Ferencz, hogy ha a zámolý-jés az öreg-utcai iskolák épületét bérbe adnák akkor az behozna 12-16 ezer forint kamatját. Elég tanbizonyosságai voltak az indítvány szükségességének és czelszerűségének az; hogy a tanügynek derék szakferü dr. Kuthi József és Göbel János György az indítvány mellé álltak, s mégis az indítvány elesett, mert nincs pénz. — Mondjuk, „ilyen“ czéla nincs!

Egyébb ügyek.

Az ebadoól befolyt jövedelem a házipénztárba lesz betéve.

A szt. Ferenczrendieknek a szokásos gabona alamizna ki lesz utalványozva.

Tudomásul lett véve P a n e r Mihály állatorvos hivatalos jelentése a közegészségügynek III. negyedévi állapotáról.

A központi választmány előterjesztette az országgyűlési választás megejtésének eredményét, mely szerint Székesfejérvár országgyűlési képviselője K a l o c s a y Alán. Eljenzással vétetett tudomásul.

A belügyminiszter jóváhagyta a városi tisztviselőknak a millenium emlékére adott 5 évnvi nyugdíj többletet. A közgyűlés tudomásul vette avval a javítással, hogy a nyugdíj többlet után járó 20%-os fizetés el lett engedve.

Az 1897. évi költségvetés tárgyalása.

Végül a közgyűlés az 1897. évi költségvetést tárgyalta le. Első szónoknak K o v á c s István biz. tag állott fel. Hangoztatta a tárgyalás rendkívüli fontosságát, s — mivel nagyobb részt eltávoztak a biz. tagok — csodálkozásának adott kifejezést, hogy oly kevéssé érdeklődnek e fontos ügy iránt. Kifogásolja a városi tisztviselők egy részének modorát, amelyben néha az adózott polgárokkal gorombáskodnak. A tisztviselők nem urai a város közönségének, hanem szolgái, kiknek kötelességük mindenki vel előzékenyen banni. A polgármestert felszólította, hogy tegyen intézkedést ez irányban. Panaszokdik továbbá, hogy a költségvetésnél a pénzügyi hiányt mindig pótdóval kell kiegészíteni, pedig a város közönségének jóléte nem gyarapodik, sőt apad, daczára annak, hogy a lakosság folyton szaporodik.

K o v á c s István beszédjére H a v r a n e k József és D i t r i c h Szilárd válaszoltak. Atyai pártfogás alá vették a tisztviselőket, mert úgy látszik érdeke, y helyen topogattott K o v á c s István. A tisztviselőket kezdtek mentegetni, hogy azok nem gorombáskodnak az adózott polgárokkal. De hiába volt a mentegetés, mert nem sikerült a mindent védelmező polgármesterek tisztviselőit a vád alól tisztázni, mert hisz jól ismeri mindenki a tisztviselők nagyobbbrészenek eljárását.

A városi számvévség által benyújtott költségeloirányzat a következő:

I. Az előirányzat szükséglet összege 5000.069 frt 1 kr, Fedezet 409.941 frt 1 kr, A hiány 90.128 frt, mely hiány fedezésére a 188.929 frt 80 kr községi pótdadó alap után 180%-kot számítva tesz 90.686 frt 33 kr, miből levonva a fenti hiányt még 58 frt 33 kr fedezeti többlet mutatkozik.

II. Az 1897. évre előirányzott rendes szükséglet 345.047 frt 1 kr, az 1896. évi rendes szükséglet volt 338.893 frt 98 kr, az 1897. évi emelkedés 6.153 frt 3 kr.

III. Az 1897. évi rendkívüli szükséglet 155.022 frt, az 1896. évi rendkívüli szükséglet volt 154.822 frt, levonva az emelkedés 200 frt. Ehhez hozzá adva a rendes szükségleti emelkedést 6.153 frt 3 kr. Lesz az 1897. évi szükséglet összes emelkedése 6.353 frt 3 kr.

IV. Az 1897. évi rendes fedezet volt 224.499 frt 54 kr, az 1896. évi rendes fedezet volt 224.499 frt 4 kr, az 1897. évi emelkedés 7.503 frt 50 kr.

V. Az 1897. évi rendkívüli fedezet volt 177.878 frt 47 kr, az 1896. évi rendkívüli fedezet volt 175.740 frt 38 kr, az 1897. évi emelkedés 2.138 frt 0 kr, vagis az összes fedezeti emelkedés 4.701 frt 59 kr, melyből levonva a fenti szükségleti emelkedést 6.353 frt 3 kr, marad fedezett emelkedés 3.348 frt 50 kr.

A városi tanács és a számvétség előterjesztésén a következő változtatást tette:

I. Szükséglet.

A városi épületek fenntartása és javítása vonatkozó 40. tételszám alatt a számvétség által előirányoztatott 4465 forint 50 kr, mely összegből a szt. Sebestyén templomra esik 2500 frt, — ebből azonban a tanács véleménye szerint förlendő lenne 2000 frt, mivel ugyan e célra 1895. évre felvétellett 500 frt, 1896. évre 1078 frt, mely összegekből azonban semmiféle használatot fel, ezen összegek tehát a jövő évre felvenni tervezett 500 frttal együtt 2078 frtot tesznek ki, mi elég fedezettel szolgál a tornyok helyreállítására, az oldalfalak kijavításáról majd a következő évi költségvetésben kell gondoskodni. — Ezen változtatás figyelembe vételével lesz az egész tétel megállapítandó összege 2465 frt 50 kr.

A 43. tételszám a sorompón belüli utak készítésére s fenntartására a számvétség által javaslatba hozott összeg 26,439 frt 80 kr.

Mint hogy azonban a város tulajdonát képező Körmeny-féle ház, Pirosalma lakánya, Bottlik és Emhecht majorok majorok mentén a budai-ut s apácza-utcaokban az aszfalt-járda az idén nem készítettett el, ezen utcaik egyöntetű rendezése s az itteni járda-készítéshez szükséges munkálatai teljes befejezésé szempontjából javaslatba hozatik, hogy jövő évben az aszfalt-járda ezen helyeken is elkészítsessék, mely munkálatok költségei fedezésére pótlólag felvételteni véleményeztetik 3000 forint, ennek figyelembe vételével tehát lesz az egész tétel összege 29,439 frt 80 kr.

A mennyiben a részletes költségvetésben felsorolt utak s járdák kiépítése a bizottsági testület által is elfogadtatnék, utasítandó lenne a mérnöki hivatal, hogy azokra nézve külön-külön tervet, költségvetést készítsen s azok a kivitelt előtt szabályszerűen felülbíráltassanak.

II. Fedezet.

A rendkívüli fedezet 1. tételszáma alatt állami fogyasztási adó s regálébérlétekből befolyó jövedelemként a számvétség részéről felvétellett 164,932 frt, mely összeg azonban a folyó évben elért eredményhez képest 3000 frttal magasabbra emelhető, ennek folytán lesz a tétel összege 167,932 frt.

Végül a rendkívüli fedezet 3. tétel száma alatt új tételként felveendő lesz 8000 frt azon összegből, mely 1471. letéti napló szám alatt italmérsi nyereményként kezeltek.

Egyebekben a tanács a számvétség által készített költség-előirányzatot változtatlanul elfogadásra ajánlja.

A fentebb felsorolt változtatások figyelembe vételével az 1897. évi házi pénztári összes szükséglet 501,069 frt 1 kr, — az összes fedezet 420,941 frt 1 kr, — mutatkozó hiány 80,128 frtban állapítottatt meg tanácsilag, melynek fedezésére 43% közügyi pótdó kiutalása hozatik javaslatba, — melyből várható jövedelem 81,239 frt 84 kr, vagyis több a bevétel 1111 frt 84 krral.

A közgyűlés elfogadta a költség-előirányzatot a városi tanács javításával.

A jövő közgyűlés határnapján november 30-ika tüzetett ki.

A gyűlés d. u. fél 1 órakor ért véget.

HIREK.

— A mennyasszony keresztje. Az ünnepélyek között, melyek a fejedelmi mátkapár esküvője alkalmából országsszerte rendezettek, nem az utolsó helyet foglalja el a fenséges ara otthonának, Alesuthnak magasatos és meghatározó ünnepe. Mária Dorottya főhercegnő, hogy halálját, kegyeletét és szeretetét megmutassa az iránt, ki értünk fölséges áldozattá vált, „gyönyörű márvány-keresztet állítottat Alesuthon, melyet a szent frigy napján áldott meg Keifler János acsai plebános, kerületi esperes. Az ünnepélyt mise előzte meg, mely-

nek végeztével „Te Deum“ tartották. Ezután körmenet indult az újonnan felállított kereszt-hez, a hol Szauer László csász. és kir. udvari lelkész szépen átgondolt szavakban esztelte a kereszt jelentőségét, fejtegetvén Jézus eme szavait: „En vagyok az út, igazság és élet!“ Végül felszólította a jelenvöltoakat, hogy imát küldjenek az Urhoz, ki ott fenn az égben lakozik, hogy áldaná meg ama drága lelket, a ki most esküdött türethetlen, életfogytiglani hűséget fenséges jegyesének. Majd Keifler esperes beszélt s szép szavakban esztelte a kereszt mindent meggyőző, isteni erejét.

— A róm. kath. kisedővoda. A Milenium emlékére alakult „Székesfehérvár Vízvárosi“ Boldogságos Szűz Máriáról címzett róm. kath. kisedővó egyesület rendes tagjai sorába újabbán beléptek Gyurcsik Márton Br. Gudenus Ervin, Chay Antal, Kneifler Ferencz, Szuborics Jenő, tehát van 311 tag.

— Közigazgatási bizottsági ülés a megyénél. Fejérvármegye közigazgatási bizottsága november hó 10-én délelött 10 órakor a megyeház kistermében ülést tart.

— Tűz Hercegfalván. Kedden november hó 3-án délután 2 órakor a harangok kongása riasztotta meg Hercegfalva község lakosait, hirdetve, hogy tűz van. Hoffmann Simon szabó házában fogott tüzet a nádtető s a gerendázat, a kémény rossz állapota miatt. Azonban a gyorsan megjelent tűzoltóknak s a lakosság szorgalmának sikerült a nagybőv veszedelem elejét venni s a tüzet lokalizálni. A kár nagyon csekély.

— Halva találták. Csütörtök, november 1-én reggel a Hercegfalva községhez tartozó „Daru“ szőlőhegyen Németh András 58 éves hercegfalvai lakost halva találták. A helyszínen megjelent orvos szívzélhűdést konstatált a halál okát, a mi annál is valószínűbb, mert nagy előszeretettel viseltetett a szesz italok iránt. Halála előtt való napon is Duna-földváron, a hol hetivásáron volt szintén jól berugott s midőn hazajött este, még jobban felöntött a garatra. Halálát ez okozta.

— Kanonokból egyenesen bibornok. Hire ment még pedig nem alaptalanul, hogy a pápa legközelebb bibornokká kinevezi Prisco József nápolyi kanonokot. Az apostoli szent-szék az egyház fejedelmi székébe való ültetésnél nem arra tekint, mennyi hangzatos címet, hanem milyen és mennyi érdemet szerzett valaki, a kire szemét rávetette. Az a kérdés, hol és hogy szerezte Pisco kanonok a bibornok érdemeit? Sanseverino Kajetan tanítványa volt aquinói szent Tamás filozófijának felújításában s mint tanár világhírű nevet vívott ki magának irodalmi munkái által. Ez vette meg tekintélyének alapját. Filozófiai érdemeit aztán ritka buzgó társadalmi tevékenységgel koronázta meg.

— A miniszter válaszója. Nagyon érdekes választási epizódról értesít bennünket csáktornyai levelezőnk. Wlassics miniszter és Major Ferencz dr. székesfehérvári főorvos állottak ott tudvalevőleg szemben egymással. Az asszonyok mindent elkövettek, hogy férjeiket visszatartsák attól a szegyeteljes dologtól, hogy eladják magukat. Német-Genes egyik polgára azonban nevének minden ellenőrzése daczára eladta szavazatát és le is voksolt Wlassicsra. Csunya dolog lett azután, a mikor az asszony megtudta a férje árulását. A kardos menyecske először is egy bunkós botot ragadott s azzal úgy elverte hitvestársát, hogy az örökké megemlegeti az időt, mikor a kormánypárttal szavazott, azután pedig beledobta a Perint folyóba. Az összevert atyafi keservesen panaszolta el politikai elvtársainak sorsát, miután kiuszott volna a patak vizéből. — A verés — mondá — az is nagy volt, de ezt már megszoktam. Hanem vizet, hozzá választáskor ennyi vizet inni, az már egy magamfajta embernek is sok.

— Öngyilkosság. Bányai Mihály szent-mihályi lakos tegnap délelött 11 órakor nejére Tóth Juliannára gyilkossági szándékból

revolverével rá lött, de nem találta el halálosan a golyó. Bányai ekkor maga ellen fordította a fegyvert s szíven lötte magát.

— A berlini nagykövetség életveszélyben. Csütörtök délelött a Bécsből Berlin felé induló gyorsvonat Drezda közelében összeütközött egy tehervonattal. Az összeütközés rendkívül heves volt, több kocsi megrongálódott, de az utasok egyikének sem történt baja. A gyorsvonaton utazott Szegény-Maria László berlini nagykövetségünk is egész családjával. Szerencsére az ijedségen kívül más kellemetlenség nem érte a nagykövetet, aki aztán több órai késedelemmel érkezett Berlinbe.

— Tíz millió és harminczöt millió „katholikus“. A párisi „Univers“ erős sattyával ostromozza a francia katolikusokat, hogy evvel az üres formulával 35 millió francia katolikus „tespedő nyugalomba hagyják magukat ringatni, azt gondolva, hogy 35 millió a papíron — az valami oly nagy hatalom, hogy 20,000 szabadkőművest egy reggelire be lehet velők kebeleztetni. Hát bizony nálunk is körülbelül, sőt talán még inkább, altató frázis csupán a 10 millió katolikus, mert a 10 millió 4-5000 szabadkőművesnek sem képes jó kedvet elrontani.

— „Ös-Budavára“ megmarad. A zsidó vállalkozók „Ös-Budavár“-nak címzett fosztogató tanyája élete és halála fölött döntött már a székváros törvényhatósági bizottsága. A tanács álláspontra az volt, hogy a nevezett vállalat üzleti engedélyt meghosszabbítsák. Heves vita fejlődött ki a dologból, melynek eredménye az lett, hogy a zsidók malmára vizet hajtó bizottság 149 szóval 87 ellen, megadta az engedély meghosszabbítását s így e hírhedt mulatóhely elszűdösött fővárosunk dícsőségére és a tisztességes üzletemberek kárára, továbbra is fenn fog állani.

— Agyonlőtte magát. Herder Pál bicskei hegyőr a múlt hó 29-én elment lakásáról, s miután még 30-án sem ment haza, keresésére indultak. Meg is találták 31-én reggel a saját szőlejenek prészházában átlótt mellet és széttroncsolt koponyával. Mellette fektült kéltvetű revolvere. A fegyvert először szívének irányozta, de nem találta el magát halálosan, s azután rögtön koponyájába lött, a mely halálát okozta.

— Bérkocsi — ló nélkül. Párisból írják, hogy az ottani boulevardokon e hónap elsején jelent meg az első, ló nélkül való bérkocsi. Ez a kocsi zárt kupéhoz hasonlít, négy lóerejű benzoleummotorja van, a mely a hátulsó kerékek közé van erősítve. A kocsi a rendes párisi bérkocsi-tarifá szerint bérelhető: óránként 2 frankért. Valószínű, hogy nemsokára nagyon sok lesz Párisban az ilyen bérkocsi, mert — bár ilyen motoros kocsi most még nagyon drága — mégis kevesebbe kerül, mint azok a bérkocsik, a melyeket lovak visznek. Minden közönséges fiakkeresnek legalább három lóva kell, hogy legyen, és ezek eltartása Párisban roppant drága. A motor azonban olcsóbb három jó lónál, és a fűtőanyaga harmadrészébe sem kerül annak, a mibe két ló etetése és istálása kerül.

— Egyházi szerek, zászlók, miseruhák, keresztuti- és oltárképek, csillárok, kegytárgyak, képek és könyvek beszerzésére ajánlkozik Szűts és Társa, a bibornokérséki és Magyarország hercegeprimásának udvari szállítói. — Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca.

Irodalom és Művészet.

A „Magyar Nemzet Története.“ A monumentális alkotások közül nem utolsó helyet foglalják el azok, melyeket a szellemi munka a magyar irodalom az ezredék emlékére. Ilyennek mondhatjuk méltán — mert az is — a Szalay-Baróti „Magyar nemzet története“, melylyel a Lampel Róbert (Wodianer F. és fia) budapesti kiadócéggel kívánt hozzájárulni a millenium emlékének megőregbitéséhez. Mert

hiszen nyelve mellett történetében él egy nemzet! Jelzett emlékszeri nagy munkából most vettük a 49-ik füzetet, mely különösen köti le figyelmünket. Felgördül benne nazánk egyik legdicsebb kórszaka, eseményeinek történeti függőnye. Thurzó György, a Báthoriak Bethlenek, és Pázmányok héroszi szereplésével egészen II. Mátyás király haláláig. Mily gazdag és érdekes tartalom; mily dus képdisz ismét! Az utóbbiról következő felsorolásunk tanuskodik: Thurzó György arcképe és aláírása. II. Mátyás király, Khlesl Menyhért bitoros, Báthory Gábor aláírása, Báthory Gábor erdélyi fejedelem, Bethlen Gábor erdélyi fejedelem, II. Mátyás mint római császár, Pázmány Péter arcképe és aláírása, Thurzó György nádor, II. Mátyás király a ravatalon. A cseh helytartók kidobása.

Dr. Weisz János világtörténelme sajtó alatt van már. E hó végén megjelenik két kötet. A világhírű mű 22 nagy kötetben jelenik meg. Egy-egy kötet fűzve 3 frt, kötve 3 frt 80 kr. A kik e művet kívánják megrendelni, forduljanak a kiadó Szabó Ferencz plébánoshoz Elemér Torontálmegye. A kik ellenben ergó sacra óhajtiák e művet forduljanak a megrendelésükkel dr. Kiss Jánoshoz Budapest Királyi Pál utca 13 sz. Egy fűzött kötet fejében 10 sacrum egy kötött pedig 13 sacrum fog assignáltatni. Évenként e nagy műből 3-4 kötet fog megjelenni.

Szerelme könyve. Ily czim alatt adott ki egy 424 lapra terjedő, költeményeket tartalmazó kötetet Regőczy (Escner) Győző a székesfejérvári főreál iskola egyik tanára. A költemények általában véve jók. Van köztük több, mely könnyed szerkezetéről különösen kitűnik. A csinosan kiállított könyv megrendelhető a szerzőnél 2 frt 70 krért.

Új zeneművek. Id. Ábrányi Kornél, a magyar zeneszerzők érdemes nesztörának „7-ik magyar ábrándját“ az imént adta ki a Rózsavölgyi és társa cég. A hatásos szép mű három népdalnak sikerült fel dolgozása. Technikailag nem lép fel nagy követelményekkel, minden jó középszerű zongorás bátran eljátszhatja. A fűzet ára: 3 korona. Ugyancsak a Rózsavölgyi cégnél jelent meg: Herczenberger Leosz „Pálmay“ keringője, a művészön sikerült arcképével díszítve. Ezen keringőn igen elegáns graciózus tónus vonul át, könnyen játszható volta pedig épenséggel ajánlóvá teszi. Ára 2 korona. — Gróf Szapáry Pál: keringő ára 2 korona. A fiatal magyar mágnás-nemzedék ezen kiváló tagja, a zeneszerzés terén szép sikereket arat. Dalait szelvényben éneklük. — Mindezen zeneművek kaphatók Rózsavölgyi és társa cs. és kir. udvari zeneműkereskedésében, Budapest, Kristóf-tér 3.

A „Zenélő Magyarország“ zenemű folyóirat november 1-én XXI-ik füzeté a következő zenemű újonságokat tartalmazza: 1. Fekete István, „Megállott a mádi malom kereké“ magyar dal. II. Harris Ch. „Bál után“ rendkívül népszerű kedves dalkeringő, magyar szöveggel. III. Tschakovsky P. „Dal szöveg nélkül“ salondarab. VI. Stix K. „Habarczu“ Spanyol szerenád a „Estudiantinó“ spanyol zenekar műsoráról, Felesleges munkát végzünk, ha a „Zenélő Magyarország“-ot olvasóink figyelmébe ajánljuk, mert ajánlja a gondosan szerkesztett kotta lap szép zeneszámai maga magát s ki olesó pénzen jó zeneművekkel akarja ellátni magát iparkodik megismerni azt. E folyóirat egy évnegyedben hat ily gazdag tartalmú füzetet ad 60 oldal zenével s ára 6 füzetnek 1 frt. Előfizetheti a Zenélő Magyarország Kiadóhivatalában Bpsten VI. Csengeri-utca 62. sz., honnan műtvtványaszámot ingyen küldenek.

Közgazdaság.

A malomipar.

(K. Ö.) A magyar malomipar közgazdasági s szociális jelentősége annál szembevetőbb, mennél nagyobb a törekvése az internacionális tőkének a kis malmokat kíméletlenül a földszínről elpusztítani. Ez többé-kevésbé sikerült is. Az önálló kis malomtulajdonosok száma még megközelíti ugyan a 15,000-ret, de ha a megkezdett uton haladunk, ezek legnagyobb része felett megkondul nemsokára a haláharang. A jólét felváltotta a tengődés, ezt a végleges bukás fogja követni. Pedig ennek nem kellene, de nem is szabad megtörténnie. Mezőgazdasággal, gabonatermeléssel foglalkozó állam vagyunk. A gabonatermelés fokozatával párhuzamosan kell haladnia a malomipar fejlődésének. A nagy malmoké az export fokozására, a kis malmoké a megnövekedett belföldi fogyasztás kielégítésére.

A helyett azon szomorú jelenségnek vagyunk tanúi, hogy pusztul a mezőgazda, pusztul a kis molnár s óriási mód megnövekedett az internacionális tüke segélyével a nagy malomipar. Szakaszott mása ez annak a megdöbbentő jelenségnek, melyet általában a kisiparnál látunk, mely tengődik míg virul, dominál a nagy ipar, melyhez kifejlődésében a nagy malom ipart is kell számítani. Az önálló malomiparosok folyton tartó pusztulása azonban éles kritikát hív ki azon malomóriások ellen melyek nagy dőlytösen terpeszkednek el a főváros Duna részének mindkét partján. A nagy tüke, a nagy malmok megteremtője büszkélkedve mutat rá a nagyipar ezen csodáira, de megfélemlítkezik rámutatni azon 15 ezer kis malomiparosra, kiket tönkretett s arra a 46 ezer emberre, kiket a mindennapi kenyértől foszt meg.

De mivel egyformán érdemszerint szolgáltatunk elégtételt a közgazdaság minden tényezőjének, el nem hallgathatjuk aggodalmunkat, melyet bennünk kelt a kartelmalmok agresszív eljárása a kismalomiparral szemben, melyet egyformán érez meg a patakmalomtulajdonos ép úgy, mint a vidéki exportmalmok. A kartelmalmok célja világos. Magukhoz ragadni egy a külföldi, mint a belföldi fogyasztás kielégítését. Ez nagyjából sikerült is nekik. De mily uton s eszközzel. Nem elég ugyanis csak azt konstatálnunk, hogy a kismalomipar romjain emelkedett nagyra a kartelmalmok gazdasági jelentősége, hanem kutatva ezen gyors, természetes ellenesnek látszó haladást, könnyen rájöhettünk arra, hogy a kartelmalmok hatalmas fejlődése oly tényezőkre vezetendő vissza, melyek közgazdasági szempontból nem kifogástalanok, nem tiszták. A miúden szenvedélytől ment szemlézőnek elég különösnek fog tetszeni, hogy a kartelmalmok rohamos emelkedése összekapcsolódik az időponttal, mikor mindenki

az általános mezőgazdasági válság alatt szenved, evel az időponttal esik össze a kismalomipar pusztulása is.

Lássuk csak. A nagy tüke nem szereti a vállalkozást kisebb méretekben. Nagyban dolgozik, mert nagy nyereséget akar zsebre venni, a kis egyszisztenciák tőle bátran elpusztulhatnak, ezek nem érdeklik. Magyarország mint rohamosan fejlődő kulturállam a kiegyezés óta a mozgó tüke karjaiba dönt; a nagy tüke aztán emberül ki is használta a talajt. A nagyipar nagyot fejlődött, iparvállalatok ezrelve boldogították az országot. Ennek a fejlődési processzusnak köszönik létüket a kartelmalmok is. A mezőgazdaság, a kisipar, a kistermelők, a kis egzisztenciák nem tudván ellenállani a nagy tüke nyomásának, pusztulnak, tengődnek. Van egy törvényünk a kikészítési eljárásról. Ezt a malmok, a nagymalmok t. i. ügyesen kihasználva s a törvény intencióját erőszakkal belemagyarázva a saját üzletágukba az örlés kikészítési eljárással sulyos csapást mértek a mezőgazdaságra s tönkretették a kis malomipart, mely szűz magyar búzát dolgozván fel, nem konkurálhatna az oláh malteros malmokkal. Az örlés kikészítési forgalom kiltátsába helyeztet beszűntetése ugyan érzékeny csapást fog mérni deledgetett kartell malmainkra, de ennek beszűntetése nem az egyedüli mód, mellyel a pusztuló kis malomipart újra talpra állíthatjuk.

Az önálló malomiparosok közt már is örvendetes mozgalom jeleit látjuk. Részünkről őszintén kívánjuk, hogy siker koronázza törekvéseit, mert ellenségei vagyunk közgazdasági téren a monopolizálásnak, nagymalmaink pedig nem tesznek egyebet, mint monopolizálják az exportot s a belföldi lisztforgalmat, kismalmaink ezrei pedig kénytelenek beérni a nagy tüke által eléjük szórt morzsákkal. A kismalomipar, gazdasági tényező, fentartandó, mely egy a multban, mint a jelen nehéz viszonyai közt becsülettel felelt meg társadalmi s közgazdasági feladatának. Azon nehéz közdelemben, melyet létfontartásuk érdekében a kartelmalmok ellen folytatnak, nem nélkülözhetik azonban azon közgazdasági politikának támogatását, mely a kisebb egzisztenciák védelmére tüzte ki célját. Ebből a szempontból látjuk mi továbbra is veszelézetetve a kismalomipar létérdekeit.

A székesfejérvári hetivásár.

Piaci árak. — Nov. 7-én.

Buza	7—7.40
Rozs	6—6.10
Zab	5.20—5.30
Tengeri	4.20—4.30
Árpa	6.20—6.30

A csimre ügyelni tessék.

Elsőrangú egyenruházati és hadfelszerelési intézet.

Egyenruháink

a tökéletesség legmagasabb fokán állanak

Katonaság, esendőrség, rendőrség, pénzügy-
őrség, erdészeti, vasuti, posta- és táviráda hiva-
talmokok részére a legjobb beszerzési forrás.

Részletes árjegyzékkel és szakbavágó felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.
Kérjük minden kéressel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk
kimerítő és felvilágosító választ.

Czim: **BLUM SÁNDOR és TÁRSA**

Váci-utca 12. szám, Budapest.

Díszmagyar ruhákra
külön osztály.

*
Telefon 1359. sz.

!! Csak 35 kr. !!

1 drb. kautsuk monogramm

2 kezdő betű dobozzal együtt, Fehérmegye és környéke részére egyedül alulírott nál kapható.

Könyvkötészetemben

mindennemű könyvek igen jutányos árban és tartósan kötetnek

KAUFMAN F.

könyv- és papírkereskedésében, Székesfehérvár, Kossuth-utca, 5. sz.

MEGRENDELHETŐ!

Gróf Zichy Aladár ur Vajta és sárszentmihályi (102 kat. hold) immunis homokszőlőtelepéről és gyümölcsfaiskolájából közel négy millió sima és gyökeres európai és amerikai szőlővessző és 80,000 3-4 éves gyümölcsfa a következő fajokban:

Muscatalexandrine, Chasselas blanc, Chasselas rouge, sima ezre 10 frt, gyökeres 15 frt. Madlein, Mézes fehér, Fehér burgundi, sima ezre 6 frt, gyökeres 10 frt. — Olasz Rizling, Zöld silváni, Kövi dinka, Hárslevelű (Ezerjő), Szlankamenka, Merló, Kadarka, Oportó, Zierfandi, sima ezre 5 frt, gyökeres 9 frt. — Fenti fajokból néhány ezer fa, jól összeforrt, Ripária portálisra oltott oltvány is eladó 120-130 frt ezrenként.

Ripária portális, sima, I. rendű 15 frt. II. rendű 8 frt.

Alma és körte, magastörzsi, névvel ellátva, drbonként 35 kr, százanként 32 frt, ezenként 300 ft. Papirbője 4 éves diófák, drbonként 50 kr, százanként 45 frt. Oszibarack-szemzések 1-2 éves, 25 krtól 30 krig.

Maclura Aurentiaca, egy éves, legszebb élősvényt ad, ezre 10 frt.

Egy éves alma- és körtemagonczok, ezre 7 frt. — Keserű-mandula, 1 éves, ezre 10 frt.

A szőlővesszők 50-55 cmtr hosszúak, ültetésre készítve, peronospora-mentesek, fajtiszták, a miért felelősséget vállalunk.

A fenti árakban a csomagolás és vasúthoz szállítás is befigyeltatik. — A szállítás a megrendelések sorrendjében fog eszközöltetni. — Az összes ár a szállításkor utánvételeztetik, akár ősz, akár tavasszal történjék az.

Kívánatra a vesszők átteleltetnek s csak tavasszal szállítanak, hogy ez által minden panaszuk eleje vétecsék. — Nagyobb megrendelésnél kedvezmény adatik.

Megrendelések:

Gróf ZICHY ALADÁR ur

szőlőszete címére: Vajta (Fehérmegye), kéretnek, hol bővebb felvilágosítás is nyerhető.

Hirdetések

felvételnek kiadóhivatalunkban (Szent-István-tér 1. sz.) jutányos árért.

Pserhofer J.

„VÉRTISZTÍTÓ PILULÁI“

ezelőtt: „egyetemes pilulák“ neve alatt;

ez utóbbi nevet teljes joggal megédelemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacok csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyították volna.

Évtizedek óta ezen labdacok általános elterjedésnek örvendének és alig van család, melyben ezen kitünő háziszertől készlet nem volna található.

Számtalan orvos által ezen labdacok háziszertől ajánlatnak és ajánlatnak, minden oly bajknál melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek: mint epezsavarok, májbajok, kólika, vértólasok, aranyér, bélletlenség, s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérzségenység s az abból eredő bajknál is: így sápkórnál, idégességben, származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacok olyan könnyen hatnak, hogy a legcékeleyebb fájdalmakat sem okozzák, és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még a gyermekek által is minden aggodalom nélkül bevehetők.

Ezen „vértisztító pilulák“ valódi minőségükben egyedül Pserhofer J. gyógyszerterében „az arany birodalmi mához“ Singerstr see ócsében készítettnek. Egy doboz ára 15 drb. pilulával 21 kr o. é. Egy tekercs 6 dobozzal 1 frt 5 kr. A bér előleges beküldése mellett ára bérmentes megküldéssel: 1 tekercs labdacok 1 frt 25 kr. 2 tekercs labdacok 2 frt 30 kr. 3 tekercs labdacok 3 frt 30 kr. 4 tekercs labdacok 4 frt 40 kr. 5 tekercs labdacok 5 frt 20 kr. 10 tekercs labdacok 9 frt 20 kr. Egy tekercsnek kevesebb nem küldetik.

NB. Nagy elterjedtségüknek fogva ezen pilulákat legkülönbözőbb alak' és név alatt utánozzák; azért figyelmetünk mindenkit, hogy világosan „Pserhofer J. vértisztító pilulát“ kell kérni és csak azok tekintendők valódiaknak melyek használati rásítására Pserhofer J. sajátkezű aláírásával van ellátva s melyek a dobozfedők feliratán ugyanazon névalírással veres nyomásban vannak ellátva.

A számtalan levél közül, melyekben e pilulák fogyasztói a legkülönbözőbb és legsúlyosabb betegségek után visszanyert egészségükért halált mondanak, csak néhányat ígatunk ide azon megjegyzéssel, hogy mindenki, aki csak egyszer használta e pilulákat, azokat tovább ajánlja.

Köln, 1893. ápril 30.

Igen tisztelt Pserhofer ur! Legyen oly szives, kitűnjön lenné az ön föltűnő hatású vértisztító labdacokból 15 tekercsessel utánvét mellett. Egyszerűsödni fogja legújabb készítményem az ön csoda-újralabbad airt. Vagyk kiváló tisztelettel Pawlik Ferenc, Köln, Lidonath.

Hrasche, Flödnik mellett, 1887. sz-pt. 17.

Tekintetes ur! Valóban az Isten szent akaratát volt, hogy az ön labdacai kezimből juttatok, s jelenleg megírom önnek azok eredményét: egy utócsóban megültem, úgy hogy dolgaikat már nem voltam képes végelni a ezota már bizonyára rég meghaltam volna, ha az ön csodálatra méltó labdacai még nem mentek. az Isten álja meg ön érzésének. Hírszem, hogy az ön labdacai tiszteletre ki fognak győztesíteni, mint a hogy másokat is meggyógyított. Knife Ferenc.

Bécs-Ujhalv, 1887. decz 9.

Tekintetes ur! Legforróbb köszönetemet fejezem ki önnek, 60 éves nagyönműm nevében. Öt évig szenvedett idült gyomorhurut s vizkórban. Az élet már csak kit volt rá nézve a valóban egészen le is mondott az élettel. — Váletlenül valóság az ön kitünő

Alpesi növény-élel Bernhard O. W.-től Lidonath, minden- bérmentes megküldéssel 60 kr.

Amerikai köszvénykötés legjobb szer minden köszvényes és azonos haj nevezetesen hátrerezébe. tapogatású, eszophatáron, felületi fejtörés, ideges fejfájás, fejfájás, füzágatás stb. ellen 1 frt 20 kr.

Angol csoda-bálszám, 1 üveggel 50 kr.

Fiakerpor bérment, rekedtség, köhögés stb. ellen, egy doboz 35 kr' bérmentes megküldéssel 60 kr.

Fagy-bálszám Pserhofer J.-től. Évek óta legbiztosabb szernek van elismerve mindennemű fagybajok és idült sebek stb. ellen. 1 üveggel 40 kr. Bérmentes megküldéssel 65 kr.

Stoll Kola-készítmény a gyomor és idegek legkülönböző erő- stb. szer.

Kola Blixir vagy bor 1 liter 3 frt, 1/2 liter 1 frt 60 kr, 1/4 liter 85 kr.

Golyva-bálszám a legmegbízhatóbb szer a golyvánál, 1 üveggel 40 kr. Bérmentes megküldéssel 65 kr.

Biel-Bszenezia (prágai csepp) megromlott gyomor, rossz emésztés, mindennemű altesti

Az itt felsorolt készítményeken kívül még az összes magyar lapokban hirdett valamennyi bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegesség készletben tartanak, s netalán raktáron nem levő cikkek kívánatra pontosan s legjutányosabban beszerezhetnek.

Megküldések posta utján a pénz előleges beküldése mellett a leggyorsabban teljesítettnek: nagyobb megrendelések az összeg utánvétele mellett is.

PSERHOFER J. gyógyszerész „zum goldenen Reichsapfel“

Bécs I., Singerstrasse 15.

A megrendelések viteldijmentes megküldése csak a megfelelő viteldijak előzetes beküldése mellett eszközöltetik, s ez esetben a postai költségek sokkal kissébbek, mint az utánvétel melletti megküldésnél.

Valódiaknak egyedül csak azon labdacok tekinthetők, melyeknek használati utasítása Pserhofer J. névalírással vannak ellátva, melyek minden doboz tetején ugyanazal a névalírással bírnak veres nyomásban. Fent megnevezett különlegességek káphatók Budapesten is Török József gyógyszerésznél Király-utca 12. és Egger A. Fia (Nádor-gyógyszertár) Váci-körút 17.

vértisztító-labdacsokból egy dobozzal juttatok kezébe s annak huzamosabb ideig való használatát után teljesen felgyógyult. Teljes tisztelettel Weinzeittel Jozsef.

Eichenbrunnertan, Gröhl mellett, 1893. márcz 27.

Tekintetes ur! Alulírt tisztelettel kérem, sziveskedjék az ön valóban hasznos és kitünő labdacokból számban lenné 4 tekercsessel megküldeni. Nem mulasztom el egyszer mind, h gy ezen kitünő labdacok becses voltát illetőleg legújabb elismerésnek lenniék kifejezése azok, had csak szert tehetem, mindent a legmegelőbb fogom szertől emberszámom ajánlani. Ezen köszönetnyilvánításomnak teljese szerint nyilvános felhasználásáig pedig ezenel rendelkezésére bocsátom. Mely tisztelettel Hanu Ichnitz.

Goschdorf, Kolbach mellett oestr. Szilésia, 1884. okt. 8.

Tekintetes ur! Tisztelettel felkérem önt, sziveskedjék az ön egyetemes vértisztító-labdacsokból egy 6 dobozból álló tekercset megküldeni. Együttül csak az ön csodálatos labdacainak köszönöm, hogy gyomorbetegségeim, melyek 16 éven át győztek, megszabadultam. Nem is fog nálam ezen labdacok hasznát hiányozni, s tekintetességének pedig exenel a legmegelőbb köszönetem fejezem ki. Legújabb tisztelettel. Zwickl Anna.

bajok ellen kitünő háziszert. — Egy üveggel ára 22 kr, 12 üveggel ára 2 frt.

Por labdacok ellen, Ezen szer eltávolítja a lábzúdat és az kinélt és ártalmatlan szernek van bebizonyolva. Egy doboz ára 50 kr. Bérmentes megküldéssel 75 kr.

Keskeslevelű utifü-nedv, áttálaszom ismeretes kitünő háziszert a hurut, rekedtség, gőresés köhögés stb. ellen. 1 palack ára 50 kr. Két palack bérmentes megküldéssel 1 frt 50 kr.

Tannoehinin-bajkegődes, Pserhofer J.-től évek óta az orvosok által valamennyi hajnövesztés szer között a legjobbnak elismerve. 1 csinosan kiállított nagy szelence ára 2 frt.

Kegyelemes-tapasz, prof. Stendelből a vágott és szert sebek ellen az lödönként kifakadó idült lábárgások ellen is, a körömméreg ellen, a sevek és gúnyosok mellé, minden ezekhez hasonló bajok ellen sokszorosan jónak bizonyult. Egy tégely ára 50 kr. Bérmentes megküldéssel 75 kr.

Kegyelemes tisztító-só, Buirich A. W.-től. Kitünő háziszert a megzavart emésztés minden következményei, u. m. fejfájás, szédülés, gyomorgröcs, gyomorhív, aranyér, dugulás stb. ellen. 1 csomag ára 1 frt.

Mia-Poko, kiváló szer egyoldala fejvásgatás, fogfájás, szeggyakok stb. ellen. Ára 1 frt.